

## Aangaande mij en mijn huis

Israël had Jozef lief boven al zijn zonen.  
Gen. 47:3.

I.

„Liefhebben” is het grote gebod Gods. De hele wet des Heren, hoe wijd ze moge zijn — zeer wijd, zoals de Schrift het noemt — wordt in dit ene woord vervuld: „Gij zult uw naaste liefhebben gelijk uzelve”.

Maar toch is ook nog weer dat liefhebben aan van God gegeven wetten gebonden. En overtreden we deze, dan zullen we in ons „liefhebben” zelfs zondigen.

Het is daarom altijd de vraag: „Wie moeten wij liefhebben?” „Hoe moeten wij liefhebben?” En ook op deze vraag wij de Schrift ons het antwoord geven.

Zo leert Christus ons: „Gij zult de Here uw God liefhebben met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand. Gij zult uw naaste liefhebben als uzelve”.

In ditzelfde woord leert Hij ons echter ook nog, dat wij zullen liefhebben met ons hart, en met onze ziel en met ons verstand.

Aan dit laatste wilde ik hier bijzondere aandacht schenken. Het is het tegenovergestelde van wat geleerd wordt in de zeggwijze: „Liefde is blind”, alsof het liefhebben onttrokken zou zijn aan de controle van ons verstand en van onze wil; alsof de liefde een macht ware, die over ons komt, ons beheerst, ons dwingt, zo, dat we er ons niet tegen zouden kunnen verzetten.

„Ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid” — dat is de houding, die ons past, als door Christus vrijgemaakte mensen Gods, ook als het betreft ons liefhebben.

Liefhebben zal zijn een actieve daad, waarvoor wij ten volle aan de Here onze God verantwoordelijk zijn; een daad, welke Hij daarom ook van ons eisen kan, gelijk Hij in Zijn wet doet; en als wij niet liefhebben: de Here onze God niet; onze kinderen niet; de man z'n vrouw niet; de vrouw haar man niet — dan zijn we niet klaar met te zeggen: „Ik voel niets (meer) voor hem, of voor haar!” — neen, dan zijn wij schuldig; en dus strafbaar.

Daarom kan liefhebben soms zo moeilijk zijn; daarom is liefhebben dikwijls zo'n zwaar gebod; daarom wordt tegen dit gebod zo vaak en zo ernstig gezondigd.

De Here Jezus herinnert daaraan! „Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?” „Hebt uw vijanden lief!”

Natuurlijk geldt die liefde-wet ook voor onze gezinnen. Ik zeg niet: „in het bijzonder voor onze gezinnen!” Want ze geldt voor heel het leven. Waar we zijn; wat we doen; in wat voor omstandigheden we ons bevinden — nooit en nergens zijn we ontslagen van die eis des Heren, dat wij zullen liefhebben: met

ons hart, met onze ziel, met ons verstand. Zo heeft de Here God de mens geschapen, dat zijn leven in de volle zin van het woord een liefde-leven was; zo diep is de mens gevallen, dat hij nu van nature geneigd is God en zijn naaste te haten; zo onpeilbaar diep, zo onmetelijk hoog is de liefde Gods, dat Hij die gevallen, in-haat-levende mens, met Zijn liefde omvat en hem in z'n oorspronkelijke staat herstelt, hem herschept en hem weer leert lief te hebben: God boven alles en zijn naaste gelijk zichzelf; zij het ook nog in beginsel. En zo bloeit er weer 'n liefde-leven op, waarvan de geur opstijgt naar God in de hemel, en Hem welbehagelijker is, dan het welriekendste reukeffer; die de mensen verbaasd doet uitroepen: „ziet, hoe lief ze elkaar hebben!” — hoe onvolkomen ook nog deze liefde zij.

Wij merken het in onze eigen gezinnen, hoe vaak de liefde, door de Here in onze harten geplant, vaak overwoekerd wordt door ruzietjes, twisten, verwijten, bittere woorden, verwijdering, wangunst, misverstand, onwil, waarvan de pestwalm het leven stinkende maakt, de hemel boven ons verdonkert, soms door ramen en deuren doordringt naar buiten, en de voorbijganger doet vragen: „Woont hier de liefde?”

We merken het in ons verkeer met broeders en zusters, leden van een en dezelfde kerk, hoe we elkaar verbijten en vereten, in stee van elkaar met liefde te verdragen en de andere uitnemender te achten dan ons zelf; hoe we elkaar vaak mijden in stee van elkaar te zoeken; hoe we eerder geneigd zijn het kwade van de ander te denken, dan het goede!

We merken het ook in de aartsvaderlijke tenten, opgericht te midden van de heidense Kanaänieten, maar waarin de Here de Zijnen had afgezonderd, om Zijn volk te zijn, met wie Hij Zijn verbond had opgericht, aan wie Hij gaf het teken en zegel der besnijdenis, opdat ieder zou weten: „Deze zijn het volk des Heren, geroepen om Zijn wil te doen, en dus niet leven naar onze inzettingen!”

Ook hier zou moeten heersen de wet der liefde! Maar wat kwam er van terecht!

Abrahams herders twisten met Lots herders, zodat, om erger te voorkomen, Abraham en Lot van elkaar gaan; Lot naar de vlakke velden van Sodom, waar hij omgaat met de goddeloosten der goddelozen!

In Abrahams tent ontstaat er ruzie tussen Sara en haar dienstmaagd Hagar, zo hoog, dat Hagar de woestijn invlucht, al keert ze later, op bevel van de Engel terug. Maar als na Ismaël ook Izaäk geboren wordt, geeft het vijandig optreden van Ismaël jegens de jongere Izaäk Sara aanleiding om te eisen van Abraham, dat hij Ismaël met zijn moeder uitbant.

In Izaäks tent trekt de vader Ezau voor, en de moeder Jakob. Jakob koopt van Ezau het eerstgeboorterecht, toen deze hongerig van de jacht terugkeerde. Straks spannen Rebekka en Jacob samen om Izaäk te bedriegen; met het gevolg, dat er een dodelijke haat openbaar wordt van Ezau tegen Jakob, welke deze dwingt weg te vluchten uit de aartsvaderlijke tent naar Laban. Deze bedriegt Jakob niet eenmaal, maar meermalen; Jakob verrijkt zich ten koste van Laban door slinkse streken; Rachel steelt haars vaders teraphim. De „liefde” van Simeon en Levi voor hun zuster Dina

drijven deze broers, om op een gemene manier de stad Sichem uit te moorden en te plunderen.

En in Jakobs gezin heerst afgunst en haat, mede, doordat Jakob Rachel meer liefhad dan Lea; mede doordat Israël Jozef liefhad boven al zijn zonen.

HUISMAN.

**Erratum.** In de rubriek „Gezinsleven” van „De Reformatie” van 10 Nov. 1951 (No. 6 van Jg. 27), op blz. 54, leze men de 2e alinea van de 1e kolom aldus: Een dwaas zal de tucht zijns vaders versmaden; maar die de bestraffing waarnemt, zal kloekzinniglijk handelen (vs 5). In het huis des rechtvaardigen is een grote schat, maar in des goddelozen inkomst is beroerte (vs 6).

## Boekbespreking

K. Schilder, De Openbaring van Johannes en het Sociale Leven, 3e, herziene en vermeerderde druk, Delft, N.V. W. D. Meinema, 1951.

Kort na die van „Licht in de Rook” is thans verschenen een nieuwe druk van nog een jeugdwerk van mijn hand, het geschrift over De Openb. v. Joh. en het Sociale Leven. Weer gaan bij schrijver de gedachten terug naar die mooie en toch al gevaarlijke periode, waarin het werk ontstaan is. Je ziet weer voor je geest die beste mannetjes van Kuiper qua politicus, en voelt je ineen weer opgenomen in de sfeer van toen: je eigen vakbeweging, christelijk, allemaal A.R., geen C.D.U., nog van N.S.B. helemaal nog niets gehoord, trouw vergaderen voor je ideaal, hoewel niet zonder een begin van de rantsoenering-van-de-studie, bomen en niet kwaad worden, nog altijd een paar ministers voor „ons” volkje achter 't handje, en een paar Kamerleden, met je favoriet onder hen: vroeger daar en daar op de J.V., en wat kón hij speechen! Af en toe een jaarfeest, met een spreker van elders, zo eentje van 't lijstje, en een koppie koffie, en een juffrouw, die een versje zong, b.v. van: wie zal er ons kindeke douwen? en: een ander over het breken van het dagelijks brood. En dan soms een openluchtmeeting, met een beetje extra tamtam, en in een stad met flink wat mensen natuurlijk nog een lokaal blaadje voor de „sociale kwestie” (vreemd woord!), bezien van principieel standpunt. En dan een dominee, die zich wel eens laat horen in de kerkbode, en ook wel eens van 't lijstje was, en die moet dan maar eens af en toe een stukkie schrijven, in dat sociale blaadje, en eens een rede houden. Eschatologische onderwerpen zijn zeer geliefd. Bovendien kun je je er mee op de vlakte houden, wat de kwesties van de dag betreft, je bent tenslotte maar dominee, en ze zeggen je, eierlijk gemeend, en goed kuypriaans: geef u ons maar de lijnen, dan zullen wij ze wel uitwerken in de praktijk; je belooft het ene dus, en je gelooft nog het andere, en je houdt je lezers op de hoogte van wat je uit de Apocalypse denkt te hebben begrepen, en op het jaarfeest is de koffie weer best, en later geef je het uit, met wat vreezen en beven, omdat je bij al je aarzelingen aangaande het heden, waar je zo weinig van snapt, toch gelooft, dat er de Geest der profetie is. En tot je vreugde een goeie pers, en een snelle 2e druk, en intussen ben je door de Geest der profetie al weer dichter naar je eigen terrein gedrongen: en de ministers en onze kamerleden hebben immers voor „onze mensen” nog altijd het woord?

Dan komt er een nieuwe oorlog. En uit de brand komt een ongelukkige regering op, die nu net precies de bal

## ÉÉN HERDER.... ÉÉN KUDDE (IX slot)

§ II. En nu?

We zijn aan het eind gekomen van de bespreking van de verhouding welke momenteel, blijkens de officiële kerkelijke handelingen, tussen de gebonden en de vrijgemaakte kerken bestaat.

En vanzelf dringt aan het einde daarvan zich de vraag aan ons op: wat nu?

Het is, om iets ter beantwoording van deze vraag te zeggen, dringend nodig zich helder en nuchter voor ogen te stellen hoe zij, die de besluiten der synoden van 1942—1950 van harte of feitelijk aanvaardden en zij, die deze beslissingen verwerpen, op dit ogenblik tegenover elkaar staan.

Doet men dat, dan moet men met diepe schaamte constateren, dat een benaderen van elkaar bijna niet meer mogelijk is!

Wij willen omtrent deze benauwende werkelijkheid een paar opmerkingen maken. En dat met de grootst mogelijke openhartigheid.

En dan wijzen we allereerst hierop, dat door de „synodale” pers reeds sinds jaren zo over de „vrijgemaakten” geschreven wordt, dat er ten opzichte van hen bij de overgrote massa van de leden der gebonden kerken een hartgrondige afkeer, ja, een psychische aversie is gegroeid.

Dat is feitelijk reeds begonnen toen zij, die de leer van de veronderstelde wedergeboorte niet konden aanvaarden, door de kerkelijke vergaderingen als onruststokers, kerkzakeurders en revolutionairen werden gekwalificeerd. En dat is daarna voortgegaan in de pers. Met een zekere wellust werden alle mogelijke uitingen en gedragingen van de vrijgemaakten getekend en gecommentarieerd als het koude, harteloze, hatelijke drijven van een stel boosaardige lieden, dwazen of

maniakken, die in de ban van extreme ideeën voortrollen en overal alles „kapot maken”.

Nu denken wij er niet aan alle daden en woorden, welke door de vrijgemaakten werden en worden gedaan en gezegd, goed te keuren. Er is ook onder hen — net als in iedere gemeenschap — heel veel zondigs en dwaas! Maar terwijl we dit met droefheid erkennen, willen we tegelijk aan allen, die zich aan dit geschrift schuldig maken met alle ernst vragen: denkt U er nooit aan, welk een ontzaglijke geestelijke verwoesting er door dit steeds voortgaande onzakelijke, tendentieuze, soms zelfs leugenachtige opzweepen van duizenden en duizenden tegen medechristenen wordt aangericht? Is dit zaaien van haat, weerzin en afkeer niet het allerslechtste wat men kan doen? Betekent het niet een verruwen, een ont-geestelijken, dat in heel de levensopenbaring van hen, in wie het teweeg gebracht wordt, de meest catastrofale gevolgen moet hebben. Is het niet een uitstrooien van een zout, dat de geestelijke akker „dood” maakt?

En voorts willen we ook dit nog vragen: Ziet U niets van de ontstellende afval in Christus' kerk, van de al sneller voortgaande ontbinding van het gereformeerde leven in al zijn uitingen? Slddert U niet elke dag over de geraffineerde verleugening, de subtiële ontkrachting van Gods Woord, de morele ontbinding, de voortalsuipende verwereldlijking, waarvan de christelijke wereld vol is, en die ook in de gereformeerde volkgroep steeds sneller voortvretten en steeds groter overwinningen behalen? Is U er blind voor, dat de waarachtige vroomheid, — dat wil zeggen: het simpele leven uit Gods Woord, het werkelijke liefhebben van de Here Jezus, het haten van de wereld in al haar uitingen en vormen, het kruisigen van het vlees, het smaadheden dragen om Christus' wil, het zichzelf als een Gode welbehagelijke offerande overgeven aan de Here, het niets anders zoeken dan Gods koninkrijk en

Gods gerechtigheid — als sneeuw voor de zon verdwijnt? En ziet U er niets van, kunt U zich niet opwerken tot de erkenning, dat ondanks alle zonde en alle dwaasheid, die wij dagelijks aan de Here moeten belijden, toch het diepste motief van al het worstelen, zwoegen en lijden der vrijgemaakten de begeerte is om bij de Here te blijven, te leven uit zijn woord en trouw te zijn aan Hem. Die elke dag zijn kerk vergadert, beschermt en onderhoudt? Is U er werkelijk blind voor, dat de vrijgemaakten daarom neen zeggen tegen alles wat het Evangelie verduistert, Gods wet krachteloos maakt en 's Heren kerk verwoest?

We komen nu tot wat anders.

In deze artikelen is nog weer eens met de stukken aangetoond wat precies in het verleden geschied is. Het is een onwrikbaar vaststaand feit, dat de gereformeerde kerken in 1944/45 hen, die duidelijk uitdrukken, dat ze de theorie inzake het voor wedergeborenhouden niet aanvaardden, onder het vonnis van scheurmakers, revolutieverwekkers enz. uit het ambt hebben gejaagd. Dat was een ontzettend gebeuren. Want de kerk heeft dat gedaan!

Wat zien we evenwel nu geschieden?

Algemeen wordt geroepen — vooral Prof. Grosheide gaf deze oproep met kracht door —: U moet wat gepasseerd is vergeten! Haal geen oude koelen uit de sloot. Kom praten. Als U dat doet en de „geest” is over en weer goed, is alles in een oogwenk in orde.

Zeker, er is ook schuld. Maar die ligt aan beide zijden! Als we evenwel met elkaar willen spreken en dat in feite gaan doen, dan is dat tegelijk ook een wederzijdse schuldbelijdenis. En daarmee is dan die schuldwestie tegelijk van de baan.

Daartegenover zeggen nu de „vrijgemaakten”: Maar dat kan toch niet! Het gaat immers over kerke-lijke oordelen. Dat wil zeggen: over woorden, die voor Gods aangezicht en in

missaat, de wereld beroven. foetsi, en papperijfi in debat, met uitw een verlo de enige positie ge linkervleu die met gen-diens worpen is begrip alle gete te doen zien, wam kings-vre rein toch sie” (de van bart, lik om a toch mid In zó'n herdruk Je voel bezig is stel accu Tot je de menne me kata, rapporten tuur van Zaakdun heren: la De werel Daarom de Schri schouwijn zullen w nen moe koffie en komen. En in ginnen, hun aan met dat gen, aan geworden eerlijk d stukken willige met het, blijkt sa broder v woord-v Théate stukken tijd, en van het ging, en braak-oz Tot n opstaan, ker aan aangeve van het nieuwe, in de v van wat

zijn M ren mo Want c het ged roepen, dat her o v e r z e h a f e l v e tie, die dan ku Maar in last gevelde pigheid En t gaan d zich v ze zijn ken ge met a bond, het ve terwijl houden kerken. houden verond In d oude k tot de En

197) ding w verban kerk a